

Kommittédirektiv

Genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling

**Dir.
2016:18**

Beslut vid regeringssammanträde den 10 mars 2016

Sammanfattning

Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. En kommitté i form av en nationell delegation ges därför i uppdrag att stödja och stimulera arbetet med Sveriges genomförande av agendan. Det innefattar Sveriges agerande både för att genomföra agendan nationellt och för att bidra till det globala genomförandet av agendan. I uppdraget ingår att ta fram förslag till en övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande av agendan. Delegationen ska vidare förankra Agenda 2030 och dess mål samt genomföra en bred dialog om hållbar utveckling med länsstyrelser och andra myndigheter, företrädare för samverkansorgan, landsting, kommuner, arbetsmarknadens parter, näringsliv, civilsamhället och forskarsamhället. Delegationen ska även främja informations- och kunskapsutbyte mellan dessa aktörer och med relevanta internationella aktörer.

Delegationen ska senast den 1 november 2016 lämna en delredovisning av handlingsplanen för Sveriges genomförande av Agenda 2030, som ska innehålla en översiktlig helhetsbild av i vilken utsträckning Sverige uppfyller agendans mål och delmål, inklusive en redovisning av på vilka områden det behöver vidtas ytterligare åtgärder. Delegationen ska senast den 1 mars 2017 lämna ett fullständigt förslag till handlingsplan för Sveriges genomförande av agendan.

Delegationen ska senast den 1 november 2016 lämna förslag till digitala lösningar som kan utvecklas för att främja informations- och kunskapsspridning om hållbar utveckling.

Delegationen ska senast den 1 november 2016, 1 mars 2017 och 1 mars 2018 lämna redovisningar för hur den utfört sitt arbete. En slutredovisning av arbetet ska lämnas senast den 11 mars 2019.

Agenda 2030 för hållbar utveckling

FN:s generalförsamling antog i september 2015 en resolution, Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/70/1, som innehåller en 15-årig agenda för långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling kopplat till fattigdomsbekämpning, fortsättningsvis benämnd Agenda 2030.

I Agenda 2030 redovisas FN:s medlemsstaters avsikt att mellan 2016 och 2030 utrota fattigdom och hunger i hela världen, bekämpa ojämlikhet inom och mellan länder samt bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen. I detta arbete ska mänskliga rättigheter värnas, jämställdhet uppnås och kvinnors och flickors egenmakt främjas och det långsiktiga skyddet för planeten och dess naturresurser garanteras. I agendan redovisas vidare avsikten att skapa förutsättningar för hållbar, inkluderande och varaktig ekonomisk tillväxt, hälsosamma liv och välbefinnande för alla i alla åldrar, delat välstånd och anständiga arbetsvillkor för alla.

Agenda 2030 består av en politisk deklaration, 17 mål och 169 delmål samt förutsättningar och åtgärder för genomförande, uppföljning och översyn. Generalförsamlingens resolution 69/313, Addis Abeba Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development, (kallad Addis-agendan), är slutdokumentet från FN:s konferens för utvecklingsfinansiering 2015 och innehåller överenskomna åtgärder för att uppnå hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling samt fattigdomsbekämpning. Addis-agendan utgör en integrerad del av Agenda 2030 och

genomförandet av den utgör en viktig förutsättning för att alla länder ska kunna uppnå målen i Agenda 2030.

Av Agenda 2030 framgår att uppfyllelsen av agendans mål och delmål syftar till att gagna alla människor i samhällets ekonomiska och sociala grupper samt att förverkliga mänskliga rättigheter och att uppnå jämställdhet. Hållbar utveckling ska uppnås genom att balansera och förena ekonomisk, social och miljömässig utveckling. I agendan anges vidare att särskild uppmärksamhet ska ägnas situationen och behoven hos fattiga och marginaliserade människor, olika sårbara grupper samt kvinnor och flickor. Samtliga FN:s medlemsstater har åtagit sig att genomföra denna universella agenda.

Målen och delmålen i agendan är resultatet av över två års samråd och samtal med det civila samhället och andra berörda parter runt om i världen, Dessa samråd och samtal har skapat förutsättningar för delaktighet hos aktörer, vilket underlättar agendans genomförande.

Målen för Agenda 2030 är att

1. avskaffa fattigdom i alla dess former överallt,
2. avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk,
3. säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar,
4. säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla,
5. uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt,
6. säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla,
7. säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla,
8. verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla,
9. bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation,

10. minska ojämlikheten inom och mellan länder,
11. göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara,
12. säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster,
13. vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser,
14. bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling,
15. skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald,
16. främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer samt
17. stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Uppföljning och översyn av ländernas genomförande av agendan ska ske på nationell, regional och global nivå. Den nationella uppföljningen ska ligga till grund för uppföljningen på regional och global nivå. För att säkra att genomförandet av Agenda 2030 bidrar till att förverkliga mänskliga rättigheter och att jämställdhet uppnås ska uppföljnings- och översynsprocesser på alla nivåer genomföras av såväl ett rättighets- och jämställdhetsperspektiv som fattiga människors perspektiv på utveckling.

Behovet av en delegation

Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Agendan och de 17 målen ligger i stora delar i linje med de mål som riksdagen fastställt inom olika politikområden. Inom flera områden finns redan i dag initiativ, handlingsplaner och strategier som kan bidra till att

uppfylla agendans mål. Det finns dock behov av att få en överskådlig helhetsbild av i vilken utsträckning som Sverige i dag lever upp till agendans mål och av vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att genomföra agendan i Sverige.

Genomförandet av agendan kan innebära att målkonflikter uppstår. Det är därför viktigt att skapa förutsättningar för ett arbete utifrån en helhetssyn där sambanden mellan hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling framgår och där synergieffekter och målkonflikter hanteras. Sveriges politik för global utveckling, förkortad PGU, som presenterades i propositionen Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) är ett centralt verktyg för genomförandet av Agenda 2030. Enligt PGU ska bl.a. politiska beslut som fattas i Sverige också ta hänsyn till effekter för länder och människor som befinner sig i fattigdom.

Det är viktigt att både statliga och icke-statliga aktörer engageras och deltar vid genomförandet av agendan på lokal, regional och nationell nivå. Genom att använda en inkluderande förankringsprocess och bjuda in olika aktörer att ta del av kunskap och erfarenheter skapas förutsättningar för att nå ett brett engagemang. Det är av särskilt stor betydelse att Agenda 2030 genomförs på lokal och regional nivå genom att kommuner, samverkansorgan, landsting, länsstyrelser och andra statliga myndigheter verkar och samråder med exempelvis näringslivet, arbetsmarknadens parter och civilsamhället.

Det finns mot denna bakgrund ett behov att inrätta en delegation för genomförandet av Agenda 2030.

Uppdraget

En nationell delegation inrättas för att i samråd med kommuner, samverkansorgan, landsting, statliga myndigheter, forskarsamhället, arbetsmarknadens parter, näringslivet och civilsamhället, stödja och stimulera arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030. Sveriges goda erfarenheter från genomförandet av Agenda 21 bör tillvaratas i detta arbete.

Ett samlat svenskt genomförande av agendan

Delegationen ska ta fram ett förslag till övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande av Agenda 2030, som innehåller såväl nationella som internationella perspektiv och åtaganden. I uppdraget ingår att med stöd av analyser och underlag från statliga myndigheter och andra aktörer göra en kartläggning och bedömning av i vilken utsträckning som Sverige uppfyller agendans mål och delmål, inklusive en redovisning av på vilka områden som ytterligare åtgärder behöver vidtas. Delegationen ska i sitt förslag till handlingsplan i möjligaste mån utgå ifrån beslutade mål, strategier och handlingsplaner, på såväl nationell nivå som EU-nivå, som kan ha betydelse för genomförandet av Agenda 2030. Delegationen ska fokusera på åtgärder som är nödvändiga för att Sverige ska kunna genomföra agendan och nå målen nationellt och som bidrar till genomförandet av agendan på global nivå. Vid framtagandet av förslaget ska delegationen beakta möjliga synergier och konflikter mellan målen samt redovisa dem i handlingsplanen. Förslaget till handlingsplan ska, utifrån identifierade behov, innehålla förslag till åtgärder som regeringen behöver vidta för att genomföra agendan. Delegationen ska beakta Agenda 2030 i dess helhet, inklusive Addis-agendan. I detta arbete ska samtliga berörda aktörer ges möjlighet att delta och bidra med sina kunskaper.

Om något av förslagen i handlingsplanen påverkar det kommunala självstyret, ska inte bara dess konsekvenser redovisas, utan också de särskilda avvägningar som lett fram till förslaget.

Delegationen ska vid framtagandet av förslaget till handlingsplan respektera arbetsmarknadens parter autonomi och den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Uppföljningen av genomförandet utgör en viktig del av arbetet med Agenda 2030 eftersom den möjliggör att stater kan hållas ansvariga för att förverkliga de åtaganden som följer av agendan. Delegationens förslag till övergripande handlingsplan för Sveriges genomförande av Agenda 2030 ska därför också innehålla förslag till ändamålsenliga former för uppföljning av

genomförandet på lokal, regional och nationell nivå i Sverige. Dessa förslag ska i möjligaste mån baseras på befintlig könsuppdelad statistik samt etablerade uppföljningsstrukturer och samrådsformer. Delegationen ska vidare beakta de globala indikatorer, utgångspunkter och riktlinjer för uppföljning av agendans mål och delmål (inklusive medel för genomförande) som planeras beslutas i FN under 2016.

Delegationen ska vid behov även bistå Regeringskansliet med underlag inför uppföljning och rapportering.

Förankring

Delegationen ska förankra Agenda 2030 och dess mål samt utveckla en bred dialog om hållbar utveckling med länsstyrelser och andra myndigheter, samverkansorgan, landsting, kommuner, arbetsmarknadens parter, näringsliv, ideella organisationer och forskarsamhället.

Informations- och kunskapsutbyte

En ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling förutsätter samordning av olika sektorer och intressen samt väl fungerande och balanserade helhetslösningar och avvägningar. Det finns i dag många initiativ och samarbeten som ur olika perspektiv bidrar till att skapa bättre förutsättningar för en hållbar utveckling. Delegationen ska sammanställa och sprida information om goda exempel på området för hållbar utveckling och verka för att dessa ges uppmärksamhet. Delegationen ska då ta hänsyn till olika gruppers förutsättningar och behov, exempelvis barn och personer med funktionsnedsättningar. Delegationen bör samverka med myndigheter och andra aktörer med liknande informationsuppdrag och använda befintliga nätverk.

Delegationen ska också bidra till att sprida information om forskningsresultat som fördjupar kunskapen om och sambanden mellan ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling samt kopplingen mellan dessa perspektiv och fattigdomsbekämpning. I detta arbete ska delegationen samarbeta med relevanta aktörer.

Delegationen ska lämna förslag till digitala lösningar som kan användas för att sprida kunskap, goda exempel och information mellan olika aktörer.

Delegationen ska även främja informations- och kunskapsutbyte med relevanta internationella aktörer.

Genomförande och redovisning av uppdraget

Delegationen ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår på både kommunal, regional, nationell och internationell nivå.

Delegationen ska löpande informera berörda departement i Regeringskansliet om hur arbetet bedrivs. Delegationen ska även samråda med vetenskapliga rådet för hållbar utveckling (Jo 1968:A).

Delegationen ska senast den 1 november 2016 lämna en delredovisning av handlingsplanen för Sveriges genomförande av Agenda 2030 som ska innehålla en översiktlig helhetsbild av i vilken utsträckning som Sverige uppfyller agendans mål och delmål inklusive en redovisning av vilka områden som behöver stärkas. Delegationen ska senast den 1 mars 2017 lämna ett fullständigt förslag till handlingsplan för Sveriges genomförande av agendan.

Delegationen ska senast den 1 november 2016 lämna förslag till digitala lösningar som kan utvecklas för att främja informations- och kunskapsutbredning om hållbar utveckling.

Delegationen ska senast den 1 november 2016, 1 mars 2017 och 1 mars 2018 lämna redovisningar för hur den utfört sitt arbete. En slutredovisning av arbetet ska lämnas senast den 11 mars 2019.

(Finansdepartementet)